

Sociala grundvillkor i den gemensamma jordbrukspolitiken (Ds 2024:5)

(Ert dnr LI2024/00903)

Jordbruksverket har beretts möjlighet att yttra sig över ovan rubricerad promemoria.

Sammanfattning

Jordbruksverket tillstyrker huvuddragen i promemorians förslag till hantering av de sociala grundvillkoren. Vi vill dock belysa vissa aspekter av utredningen och lämna några synpunkter:

- De yttranden som länsstyrelserna begär och får från Arbetsmiljöverket behöver innehålla tillräckligt med information för att länsstyrelserna ska kunna fatta beslut om sanktion, även vad gäller avsiktliga överträdelser.
- Skrivningen ”lett till” i förslaget till 12 kap. 32 e § bör ersättas med ”skulle ha lett till”.

Jordbruksverket har vidare några kommentarer kring det föreslagna klassificeringssystemet och dess koppling till de kriterier som anges i förordning (EU) 2021/2116. Jordbruksverket noterar också att ytterligare ekonomiska resurser inte föreslås för den anpassning av IT-systemen som krävs och hänvisar till Jordbruksverkets hemställan i juni 2024 om ytterligare medel.

Jordbruksverkets synpunkter

Arbetsmiljöverkets yttrande till länsstyrelsen behöver innehålla tillräckligt med information

Länsstyrelsen behöver ha ett tydligt, komplett och välutvecklat underlag när den ska fatta ett beslut om sanktion på grund av överträdelse av sociala grundvillkor. Att underlaget är tillräckligt utförligt är även viktigt när Jordbruksverket ska pröva en överklagan av länsstyrelsens beslut.

Enligt den föreslagna 12 kap. 32 1 § ska Arbetsmiljöverket bl.a. yttra sig över om överträdelsen är avsiktlig eller ej. Jordbruksverket anser att skyldigheten även bör omfatta att yttra sig över vilket procentuellt avdrag som en avsiktlig överträdelse bör leda till. Denna skyldighet finns redan vad gäller oavsiktliga överträdelser där Arbetsmiljöverket ska yttra sig i fråga om avdrag ska ske med 1, 3 eller 5 procent utifrån överträdelsens allvar, omfattning och varaktighet (den föreslagna 12 kap. 32 1 § 1). Ledning vid bedömningen av avdragets storlek bör vara ännu mer angelägen vid avsiktliga överträdelser eftersom konsekvenserna för stödmottagaren då är större. Avdrag ska i dessa fall ske med minst 15 procent. Detta följer av artikel 89.1 tredje stycket och artikel 85.6 andra stycket i förordning (EU) 2021/2116.

Jordbruksverket föreslår ett tillägg enligt nedan.

<p>12 kap. 32 1 § - förslag till lydelse enligt promemorian:</p> <p>Arbetsmiljöverket ska, i fall där sanktionen bestäms enligt 32 d–32 g §§, på begäran av den länsstyrelse som prövar ett ärende om minskning av stöd yttra sig i fråga om den fastställda överträdelsen avser ett socialt grundvillkor enligt 4 a kap. samt om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. överträdelsen utifrån dess allvar, omfattning och varaktighet sammantaget bör leda till en minskning av stöd med 1, 3 eller 5 procent enligt 32 d § första stycket, 2. överträdelsen har haft grava konsekvenser enligt 32 d § andra stycket, 3. överträdelsen har varit avsiktlig enligt 32 e §, och 4. stödmottagaren, vid upprepning enligt artikel 85.6 andra meningen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116, haft berättigade skäl för överträdelsen. 	<p>12 kap. 32 1 § - Jordbruksverkets förslag till lydelse:</p> <p>Arbetsmiljöverket ska, i fall där sanktionen bestäms enligt 32 d–32 g §§, på begäran av den länsstyrelse som prövar ett ärende om minskning av stöd yttra sig i fråga om den fastställda överträdelsen avser ett socialt grundvillkor enligt 4 a kap. samt om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. överträdelsen utifrån dess allvar, omfattning och varaktighet sammantaget bör leda till en minskning av stöd med 1, 3 eller 5 procent enligt 32 d § första stycket, 2. överträdelsen har haft grava konsekvenser enligt 32 d § andra stycket, 3. överträdelsen har varit avsiktlig enligt 32 e § <i>och, om så är fallet, vilken minskning i procent som den bör leda till</i>, och 4. stödmottagaren, vid upprepning enligt artikel 85.6 andra meningen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116, haft berättigade skäl för överträdelsen.
---	---

Skrivning i 12 kap. 32 e § bör förtydligas

Promemorians förslag till 12 kap. 32 e § och skrivningen ”...som lett till...” antyder att det redan måste ha *beslutats* om 5 procent minskning av stödet för att överträdelsen ska kunna betraktas som avsiktlig. Jordbruksverket anser att detta kan lämna utrymme för felaktig tolkning. Detta eftersom det aldrig beslutas om någon procentsats utan det handlar om fall där man har bedömt att överträdelsen är

så allvarlig, omfattande och varaktig att det *skulle ha beslutats* om 5 procent minskning om överträdelsen inte hade bedömts som avsiktlig.

Jordbruksverket föreslår därför att skrivningen "...lett till..." i 12 kap. 32 e § bör vara "...skulle ha lett till..." enligt nedan.

<p>12 kap. 32 e § - förslag till lydelse enligt promemorian:</p> <p>Utöver vad som anges i artikel 85.6 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 ska en överträdelse anses vara avsiktlig om den har lett till en minskning av stödet med 5 procent enligt 32 d § och stödmottagaren</p> <ol style="list-style-type: none">1. har haft för avsikt att få fullt stöd utan att uppfylla de sociala grundvillkoren, eller2. genom aktiva åtgärder har föranlett den brist i arbetsmiljön som överträdelsen avser.	<p>12 kap. 32 e § - Jordbruksverkets förslag till lydelse:</p> <p>Utöver vad som anges i artikel 85.6 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 ska en överträdelse anses vara avsiktlig om den <i>skulle ha</i> lett till en minskning av stödet med 5 procent enligt 32 d § och stödmottagaren</p> <ol style="list-style-type: none">1. har haft för avsikt att få fullt stöd utan att uppfylla de sociala grundvillkoren, eller2. genom aktiva åtgärder har föranlett den brist i arbetsmiljön som överträdelsen avser.
--	---

Jordbruksverket noterar att en motsvarande skrivning även finns i 12 kap. 24 § gällande de vanliga grundvillkoren och det kan finnas behov av att se över skrivningen även där.

Övriga kommentarer

I promemorian beskrivs att tillämpningen av sociala grundvillkor inom de delar som rör civilrättsliga förpliktelser (främst inom arbetsrättens område) är svår att hantera i Sverige. Detta i och med att det saknas en lämplig myndighet inom detta område för att göra bedömningarna som förutsätts i förordning (EU) 2021/2116. Ett klassificeringssystem som utgår från artikel 88.1 i denna förordning föreslås därför. Jordbruksverket instämmer i den bedömning som gjorts och har inget att erinra mot förslaget. Det kan dock behöva förtydligas ytterligare, exempelvis i relevant del av strategisk plan, hur klassificeringssystemet och de föreslagna procentsatserna knyter an till kriterierna allvar, omfattning och varaktighet enligt kraven i EU-förordningen. Det är viktigt att procentsatserna i klassificeringssystemet sätts med beaktande av dessa kriterier.

Jordbruksverket kommer att behöva anpassa sina IT-system för hanteringen av sanktioner som en följd av överträdelser av de sociala grundvillkoren, vilket också noteras i promemorian. Promemorian föreslår dock inte att några ytterligare ekonomiska resurser tillförs myndigheten för denna hantering. Jordbruksverket vill påpeka att en anpassning av IT-systemen för att införa denna hantering kräver ytterligare resurser. Jordbruksverket har i hemställan av den 28 juni 2024, dnr 3.1.18-10642/2024, lämnat en samlad redogörelse för kostnader och resursbehov

avseende arbete med implementering av nya stöd eller större förändringar i befintliga stöd under innevarande reform som omfattar införandet av sociala grundvillkor. I hemställan uppskattar Jordbruksverket att införandekostnaderna uppgår till ca 1 000 tkr under 2025. Kostnader för handläggning tillkommer hos både Jordbruksverket och länsstyrelsen.

I detta ärende har tillförordnade generaldirektören Olof Johansson beslutat. Eric Markus har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Jonas Fjertorp, Kristin Friberg och Emmi Unnerfors deltagit.

Olof Johansson

Eric Markus

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.